

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETME NYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok...
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények sde intéendőek.

Bérméltetlen levelek csak ismert kszektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PART KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy hóra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

öt-hasábospetitör egyszerű beigtatásért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitörért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamat magában foglaló
ujdonság sora 50 krajczár.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Kedd, január 25.

17. szám.

A társadalomról.

Ugy látszik, György Endre, orsz.
képv. fején találta a szegyet akkor, mikor
a parlamentben a társadalmat hibáztatta
az országos bajokért, mert bizony nyilat-
kozata óta hatalmas polémiát kedettek
vele az ellenzéki lapok, amelyek még
azt is a kormány hibájául róják fel,
hogy a nagy közönség nem akar bras-
sói, szebeni, meg székely posztót vásá-
rolni, hanem inkább hozat Brünből vagy
mondjuk: Cseh és Morvaországából, meg
hogy a svékely iparnak nincs kelete ná-
lunk, — mindezeket a törvényhozás utján
kellene tán szabályozni, rendezni?

Vegyük figyelembe a magunk kis
társadalmát, Debreczenét.

Amit az ország lakossai követelnek
a kormánytól nagyban, azt követelik a
város lakosai a városi hatóság-
tól kicsiben.

Az ország lakosai mindent a kor-
mánytól várnak, egy lelenczház, mely az
ország számára annyi életet megmentene
évenként, társadalmi uton létre nem jö-
het, mert hogyha a kormány egyet fel-
állítana, megszűnnék ugyan a tömeges
gyermek-kitevés, hanem ahelyett a bel-
ügyminiszter tárczája terheltenék meg
annyira, hogy az ellenzék hatalmas fegy-
vert kaphatna kezébe a közérkölciség
ellen merénylő kormány ellen.

Igaz, hogy a lelenczház alapításá-
nál társulattá kellene szövetkezni, hanem
erre a célra közönségünk nem eléggé
erős, társadalmunk határozatlan gyenge,
az a 16 millió lakos sokkal inkább el-
van telve a napi politikai kérdésekkel,
a nemzetiségi üzemekkel, az egymás
iránti torzalkodással; hogy sem áldo-
zatkétséget mutathatna.

Es ebben támogatják a hírlapok is.
Avagy például idézzük-e fel az Er-
délyrészi Közművelődési egyesület tör-

ténetét, amelynek alakulásakor az anya-
országbeli hírlapok mélyen halgattak,
maguk az erdélyrészi képviselők any-
nyira nem tulajdonítottak neki fontos-
ságot, hogy figyelembe sem vették —
az egy Hegedűs Sándort kivéve — és
bizony, hogyha Nagyváradról nem megy
vala át nyolcz egyén, hogy jelenlétével
részrt vegyen az alakulás alkalmával, hát
marad az egész a Királyhágón tuli részre
szorítkozva.

A szegény-ügy nálunk rendezve nincs
Mit várunk egyebet kormánytámogatás-
nát? — hogy rendezzük, hogy számo-
sokat megóvjunk a megfagyástól, meg az
éhhaltól, a kormány lesz kényszerítve
törvényt alkotni s ezzel ránk kényszerí-
teni azt a munkát, a mit társadalmunk
elkészíteni nem akar.

A munkás-osztályra (igy nevezi ma-
gát!) hivatkozunk-e? Hat látunk-e tár-
sulást az ő részükről az egész ország-
ban? Nem törvényt követelnek e még
arra is, hogy ki mit dolgozzék közülök?
Pedig tudniok kellene, hogy a társulás
adhat erőt számukra, hogy a jólét utján
haladhassanak és hogy akkor lesznek
szerencsések, hogy ha a gyáripár fejlő-
dését társulás utján hozzák létre, nem
ugy, amint az ellenzéki lapok követelik,
hogy a kormány nyisson utat és módot
a külföldi gyárosoknak a letelepedésre.

A közegészségi viszonyok javítása
a társadalomhoz tartozik. El kell ismer-
nie, át kell látnia minden embernek,
hogy a saját élete is attól függ, hogy
minő közegészségi állapotokat rendsze-
resít.

Nálunk még arra is törvény kell,
hogy a piszkot, szemetet kihordják az
udvarokról, meg hogy a gazda kaput
készíttessen a saját házára.

Nézzük magát a fővárost. A fővá-
ros lakossága sohajtozik az államosítás
után még a közigazgatásban is, mert

közegészségügye valóban ázsiai állapot-
ban van. A közigazgatás képtelen arra,
hogy rendezze. Orvosi karára mint uni-
kumra lehet mutatni a cholera vész ide-
jéből.

Es hogy ha ez így van ottan, ho-
gyan lehet az ország más vidékein? —
hiszen az a társadalom, az a fővárosi a
legértelmesebb.

Tekintsünk csak végig közgazda-
sági ügyeinken.

Ugyan beletörődött-e már a közép-
birtokos osztály abba, hogy dolgozzék?
Nem-e ajtót keres folytonosan, honnan
valami könnyebb munkára tehetne szert,
minő a kataszteri becslobiztosi állás,
vagy egy-egy irnoki a törvényezőeknekél
meg másutt? — vajjon 1847 óta állott-e
be fordulat abban, hogy megyei tisztvi-
selő csak az lehet, ki a nemességét a
vármegyében meghirdette?

Hol kereszük hát azt az erkölcsne-
mesítő társadalmat, mely tanítson dol-
gozni, egymást megbecsülni s törvény
nélkül is engedelmeskedni a jónak és
igaznak!

Hol keressük azt a társadalmat,
mely tanítson az emberiségért áldozni
és tenni ott, ahol ez kötelesség?

Bizonyára ott nem, ahol Burke ama
szavait dobják felénk:

„Ha ti vagytok erősebbek, tartoz-
tok türelemmel viseltetni igazságos táma-
dásaink iránt, mert kötelességtök tünni
az igazságot. De ha mi leszünk erőseb-
bek, mi üldözni fogunk titeket, mert kö-
telességünk lesz üldözni a hazugságot.”

Es ezt az nyilatkozatot azok dobják
felénk, kik nem egy irányban állították
meg a társadalmat haladásban pusztán
politikai célokból és akik merev taga-
dáikkal társadalmunk sok jó erejét
megbénították.

Akkor mikor György Endre po-
litikai pártkülönbőség nélkül szólal fel a

társadalom hibái ellen, éppen az ellen-
zék veszi védelme alá a társadalmi ha-
nyatlást, gyengeséget, nem gondolván
meg, hogy bünt követ el az, a ki a
bünt palástolni, rejtegetni törekszik.

S ha most már felvetjük, hogy me-
lyik az igazság és melyik a hazugság?
— mindenki megadhatja reá a választ.

Debreczen, 1887. jan. 25.

A kormánypárt szónokai hallgatnak.
Annyira érzik az ellenzéki szónoklatok igaz-
ságát, hogy lelkiismeretük háta mögé bujva,
hallgatással válaszolnak.

Ezzel az övígazságtalással boldogítja ma-
gát az ellenzéki sajtó, s azon hitben él, hogy
most már az ő olvasó közönsége is el van
látva igével, mert azt a sok beszédet, me-
lyet az ellenzék szónokai mondtak, mind
hallotta és mind elhitte, valamint hogy meg
van neki magyarázva az is: miért halgatott
a kormánypárt.

Legyen az ő hitök szerint. Senkit sem
akarunk az ő álmodozásában háborgatni, csak
éppen hogy még is írjunk valamit, s ki ne
sücsék reánk is, hogy azért nem írunk mert
hát detto nagyon megvagyunk hatva mi is,
— mondjuk el a következőt:

Egy kiváltságosan bőbeszédű, házsár-
tos természetű, folytonosan opponáló honle-
ány volt az én Benő bátyám felesége. Es a
míg Benő bátyám ezt az elfojthatatlan
opponálási honleányságot az ő életéparjában
meg nem szokta, igen igen gyakori volt
köztük a veszedelem, de amint egyszer meg-
szokta és belátta, hogy ezen kötekedésnek
leghatározottabb elienszere a hallgatás, az óta
megférnek egymás mellett. Hahj pedig Juczó
néni is be sokat elővette azt az ellenzéki
stylust hogy: Hallgatsz ugye? Nem felelsz
ugye? Ugye beismered hogy igazam van?
Bezó bátyám végre ezen kötekedésre is meg-
felelt, a még pedig egyszer s mindenkorra:
„Hallgatni hallgatok”, — ugy mond. „Felelni

— Azon személy jelen van. — En
vagyok.

A lángész, mely szeméből sugárzott, bi-
zonyítá, hogy nem hazudott.

Nilsen elfogottan, hogy tévedett, meg-
ragadta a fiatal ember kezét, a nélkül, hogy
képes lett volna néhány szót előhozni. Mária
ki elfogultságból szintén lesíté szemeit, fel
használta az alkalmat, hogy kiszökkjék.

— Hol van dolgozóterme? Hol lakik?
— kérde az angol, még nem teljesen meg-
győződve.

— Nincsen dolgozó teremem, még laká-
som sem; nappal dolgozom, ha van dolgom,
éjjel együtt alszom egy szegény francia festé-
szessel.

— Ki volt tanítója?
— A nagy Michel Angelo Buonarotti.

Nilsen mélyen meghajtá magát, a nél-
kül, hogy meggondolta volna, miszerint e
kitűnő művész már régóta meghalt. Ez csak
később jutott eszébe, s a genuaira gonyos
pillanatot vetvén kissé boszankodva mendá:
— Barátom, ön még kissé fiatal, hogy
velem refát üzzön!

— Signor! — válaszolá az idegrn, —
tizedik évem óta — s most 22 éves vagyok
— csak Michel Angelo művei után dolgoz-
tam, csak ezen halhatatlan művek tudomá-
nyozása által sajátítottam el e művészetet,
senki sem tanított engem a véső kezelésére,
senkisen javítottá hibáimat.

— Tehát mily műveket készített már
igy, — kérde Nilsen kissé ironice?
— Ismeri ön Genuát
— Ilt születtem.

— Nem mondhatná meg nekem, hogy
ki készíté azon két — Simon s Juda — szob-
ort melyek elmenés- s hazatéréskor mindig
szemembe ötlének?
— Az én művem az, — felelé felénk
az ifju.

— Hogy? — Oné? S mi a neve? ki-
áltá az angol építőmester felkelve.

— Pietro Tadolini.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A művész oltára.

— Legenda. —

Nilsen, oxfordi építőmester, a ki itt a
gyönyörű templomot és Sanct Asaph kolos-
tort már majdnem fölépítette, a 17. század
első éveiben a Themsén hajóra szállt Green-
wichre, hogy onnan Genuába utazhassék!
hol oltárt szándékozott kerosni, mely meg-
érdemelné a pompás templomba elhelyeztetést.
Nilsen már étes volt, s neje a büszke Editha
Klimore, már akkor halt el, midőn a szelid
lelkű szőke Mariát szülte. Ezen leány oly
szép volt, hogy a tanuló őt Oxford gyön-
gyeuek neveztek és az anyák őt leánykaiknak
a szivesség és erkölcsiség mintaképül állí-
tották fel. Mielőtt Nilsen utra keit volna,
nem tudván utazása tartamát és kimenetét,
a jó atya mindent megkísértett, hogy leá-
nyát elházasítsa és neki védőt adhasson, s
hogy így utazása alatt ne kelljen neki foly-
ton aggódnia azon lény jólété fölött, mely
előtte legkedvesebb volt az egész világon.
Mária mindenki irányában közömbös maradt,
s egész szeretete csak ayyjában látszott össz-
pontosulni. Nilsen kérésére, hogy maradjon
Angolországban, könyekre fakadt és az öreg
építőmester, midőn látta, hogy térdein
kéri őt, midőn hallá, hogy életfeltételül tűz-
te ki, hogy mindenhova fogja őt elkísérni,
midőn ezt anyja nevében és mint föle köve-
telhető szent jogot mondta ki, az öreg építő-
mester, kinek ugyis fájt a Mariától való el-
válás, örömkönyeket sirt és végre beleegye-
zett azt tenni, mit az kívánt. Tehát együtt
elutazto és szerencsés utazás után Genuá-
ban partra szálltak.

Alig érkeztek meg a gyönyörű városba
már Nilsen elindult a templomok meglátoga-
tására, azok összehasonlítása végett, hogy
megvizsgálja mindegyiknek szépségeit, me-

lyeket az általa teremtet mün akart érvé-
nyesíteni. Midőn majdnem egy hónap után
összeállította volt az oltár alaprajzát, iparko-
dott kőfaragót keresni, ki eléggé ügyes volna
a munkát elkészíteni, de azon kívül még oly
ifju és ismeretlen, hogy Nilsen neve ne fo-
rojjon azon veszeélyben hogy egy már isme-
retes művészszel való értesülés esetén elho-
mányosodjék. De fájdalom, ezen kutatás ered-
ménytelen maradt. Genua több, de má ba-
bérkoszeruzott kőfaragót számlált s ezeket mel-
lőzni akará. Eletét adta volna oda, ha Asaph
templomát Anglia legszebbikéjévé s legteké-
retebbikéjévé tette volna de egyszeres
mind azt is óhajta, hogy e remekmű csodá-
lásánál az egész világ ne említsen más nevet
mint az övét.

Egykor fáradtan jött haza Nilsen, lá-
radtan mindattól a mit a nap folyamán lá-
tott és aggdóva kérdé önmagától, vajjon áll-
e jogában a művészeknek a jó polgárt, a mű-
vészt hallgatásra kényszeríteni, s vajjon
nem-e az ő lelkiismeretének dolga személyes
hűségát a diosóségnek föláldozni, hazájának
remekművet szerzeni, a milyent már látott ő
Genua művészeitől? Már majdnem lemond-
ásra s önmegtagadásra határozta el magát,
midőn látá Marnát maga elé jönni, ki hi ül-
dá neki, hogy már valaki régóta várakozik
reá, Meggyorsítá lépteit és csak még egy pil-
lanatot vetett Simon és Juda gyönyörű emlék-
szobraitra, melyek nem messze lakásától voltak
felállítva, s melyeknek készítőjét még nem
volt képes kikutatni. — Midőn előszobájába
lépett, itt egy fiatal embert talált, ki figyel-
mesen vizsgálta Szt. Asaphnak a falra fel-
fügesztett arczképét; az építőmester belép-
te által okozott neszt meghallván, néhány
lépéssel félle közeledett, mélyen meghajta
magát, s aztán csendesen megállá, mintha
azt várna, hogy Nilsen látogatósa okát kér-
dezzé.

Az idegennek nagyon nyomorult külseje
volt. Nagy testalkatu, meghajolt, halvány
és szegényesen öltözve volt. Csak szájalom-

mal lehetett rá nézni; arca éles és nyomós
kifejezésű vala. Mindenki, ki látá, magában
azt gondolja: Ezen ember éhes, nincs pén-
ze éhségét csitapítani, de még sem mert
volna neki senki sem pénzt advi, oly büsz-
keség terült el arczán s mindenki első pil-
lanatra belátá, hogy nyulánk teste ily
ajánlközásnál visszautasítóiag egyenesedett
fel, s ezen félig holt szemek boszankodó pil-
lanatot vetettek volna az ajánlközóra.

Nilsen mindent észrevéve s nem tudá,
hogy szólítsa meg a valószínűleg segítséget
kereső fiatal embert, mert megvolt győződve,
hogy csak egy alamizsna kérése vezette ide
az idegent. Tehát várt, hogy kérését előter-
jessze, ez viszont remélte, hogy az épí-
tőmester ki fogja segíteni elfogultságából.

— Mitán tehát a hallgatás, mely bizo-
nyos ünnepeles jeleget hozdortott magán,
néhány percig tartott, Nilsen avval kez-
dé, — hogy az idegent legbarátságosabb
módon kérdé, hogy vajjon, mi vezette őt
hozzá, mivel szolgálhat, s bocsánatot kért,
hogy oly soká hagyta várn, minthogy nem
rendelkezik ideje fölött.

— Tudom azt, felelé az idegen remegő
hangon, s mialatt Nilsenre majdnem esdeklő
pillantásokat vete: — Tudom hogy ön már
majdnem egy hónapja keres Genuában kőfa-
ragót, kinek egy nagy munkát szándékozik
átadni.

— Ugy van, — felelé Nilsen, — és
tudja azt is, hogy még nem találtam olyant
kit keresek?

— Igen, signor!
— Talán ajánlhat nekem esetleg vala-
kit, kedves barátom?

— Igen, signor!
— Akkor kérem önt, vezessen rögtön
hozzá. Mária gyorsan add ide kalapomat s
botomat!

— Ne tessék fáradozni, — felelé a fia-
tal ember, kinek arca Nilsen utolsó szava-
ira derültebb alakot öltött.

Végki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

se felelek, mert ugyan mit tudjak felelni arra a sok kötekedő üres beszédre? Azt azonban tud meg hitestárs, hogy mikor valami okosat mondasz, arra felelek: más különben hallgatásommal azt fejezem ki, hogy nincs igazad.

Az ellenzéki sajtó azon nagy vigágára tehát, hogy a többség szónokai azért hallgatnak, mert az ellenzék szónokainak igazuk van, egyszer és mindenkorra kijelentjük: hogy mikor az ellenzék szónoka valami figyelemre méltót mond, arra a többség részéről mindenkoron megkapja a méltó választ, más különben a többség hallgatása azt jelenti: hogy az ellenzéki szónok urak kötekedése nem érdemes a feleletre.

Még valamit!

Egyszer egy vadászaton voltam, s mint vadászatokon gyakran megtörténik, evés ivás közben azzal mulattak a vadászok, hogy feldobált tárgyakra lővöldöztek. A hajtók közt ott állt egy suhancz, kinek még nem egészen olyan rossz kalapja volt, hogy ne tudta volna sajnálni ha szét lövik. Egy mellette való azonban lekapta fejről és felakarta dobni. Megállj! — kiáltott rá a suhancz: En nem bánom, ha feldobod, hanem igérd meg itt mindnyájunk előtt, hogy az esetben ha szét lövik, megfizeted. — Azzal a polgártárs szép szerével vissza tette n suhancz fejére a kalapot.

Mi akar ebből lenni?

Hát csak az akar ebből lenni kérem szépen, hogy parlamenten életben a szokás hogy a míg a kormány többsége van, addig a kormány nem köszön le, és önk igen tisztelt uraim daczára ennek az általános bevett szokásnak és törvénynek, folytonosan azt hajtják és követelik, hogy a kormány, ha bár nagy többsége van is, de köszönjön le: mert hát önk minden áron fel akarják dobni a kalapot.

Nos hát tessék én egy propozíciót, s azt hiszem, azt a többség is elfogadja: Önk tehát azt a szokatlan esetet kívánják, hogy a kormány, többségének daczára mondjon le, mert önk meg vannak arról győződve és bizonyosak benne, hogy, sokkal jobban kormányoznának, a haladást nem szüntetik meg, a koplalás politikáját nem hoznák be, még is megszüntetnék a deficitet. Szóval önk minden áron kormányozni akarnak, más szavakkal élve: minden áron fel akarják dobni a kalapot. Am jól van. Hanem igérjük meg önk, hogy ha a kalapnak baja lesz, megfizetik. Garantirozzanak szavukért összes ingó és ingatlan vagyonukkal, és én meg vagyok róla győződve, hogy a kormány többségének daczára is vissza lép.

Csak hogy nincs örök közt egyetlen egy sem, kinek valamire való vagyona van, hogy elvállalja a garantíát. Nos hát akkor ne

Nilsen először hallá a nevet. Tehát ezen két remek szobor, melyeket nem talált volna, drágának, ha aranyként adták volna el azokat, — a kőnek ezen felsége átváltoztatása életre, minél kitünőbbet Anglia nem volt képes felmutatni, ezen isteni művet, mely előtt nem szánt volna mindennap letérdelni, — tehát ezeket egy szegény ismeretlen rongyokba öltöztött ifju készítette s ezen ifju nála keresett munkát.

Nilsen magán kívül volt.

— Eljött az estebéd ideje. Nilsen kéré Pietrot, hogy vele vacsorázzon. Mária, kinek szemei örömtől ragyogtak, szolgált fel. O már ismerte Pietrot. — Sokszor látta őt már, mikor sétálni ment: ő mindig barátságosan köszönt s pillanata csak azt árulta el, hogy csak azért állt ott, hogy őt láthassa. Ma is eljött és szerényen megkérte, hogy szabadon atyjára várakozni. Edes, rebbegő hangon bevallá hogy csak azért keres atyjánál munkát, hogy őt többször láthassa, mely szerencsésért szívesen odaadta volna élte s művészetét felé. Mária nem engedett meg semmit, nem is tiltakozott kérése ellen hanem csak égő arccal sietett atyja elé, kit épen látott az utcán hazajönni s örvendett hogy legalább egy szív vonzódik hozzá, habár szegény ember zive is.

A fiatal Tadolini tehát Ni sennek munkása lett. Az angol megismerteté vele tervei s a képfaragó megígérte, hogy mindent ezek szerint fog dolgozni, néhány kisebb szobrot kivéve, melyeket nem vélt odatartozónak, a mi ismét mutatá művészetében való jártasságát. Mindketten a legszebb carrarai márvány táblákat választották ki, mert a St. Asaphi szerzetesek elegendő pénzösszegekkel látták el Nilsent ily dolgok megszerzésére. Ez roppant dolgozótermet bérelt, hol Pietro oly szorgalmasan dolgozott, hogy alig engedte magának időt az alvása. De Mária sokszor órákig maradt mellette, vig beszédével mulattatván őt. Két év lefolyása után elkészült a mű, ott állt magasan, főlésesen,

akarják feláldozni a kalapot, hanem várják meg, a míg azt a többség az önk kezébe fogja adni, és akkor dobálázhatnak vele a mint tudnak.

Országgyűlés.

Budapest, jan. 24.

Az általános budget vita ma sem ért véget a képviselőházban. A mult szombati ülés végén még öt szónok volt felírva, ma beszélt hat képviselő és mégis van még öt hátra mert a mai ülés folyamán ismét többen iratkoztak fel. A vitát ma a szélső balról Matkovic nyitotta meg ki a költségvetés ellen nyilatkozott; utána Zimándy beszélt, ugyancsak a budget ellen személyes támadásokat intézve a miniszterelnök ellen, de melyek egészen hatástalanok maradtak. Most a szabadelvű párt soraiból emelkedett fel Busbach Péter, ki democraticus szellemű, tartalmas beszében tartá oda a tükröt ez antisemiták elébe és utalva a kormány alatt elért kiváló eredményekre, a költségvetés mellett nyilatkozott.

Utána Irányi Dániel vette fel a keztyűt az antisemiták ellenében és főleg Vadnay Andor multkori beszédével polemizálva, pártja élénk tetszésre és kitörő éljenzése mellett nagy hatással sorolta föl a függetlenségi párt eddigi működését. Erre Vadnay Andor szót kért s nemesak fentartá, de még tetézte vádjait a szélsőbal ellen.

Utolsó szónok Láng Lajos volt, ki eltérve az eddig felszólaltak legnagyobb részétől, főleg magával a budgettel és a pénzügyekkel foglalkozott — egy oly kiváló parlamenti modern, tárgyilagos és hatalmas beszédben, melyet a ház minden oldalán osztatlan figyelemmel, — a többség padjain pedig többszörös tetszés zajjal fogadtak. Meggyőzően polemizált Horánszki-val; az államadóságok emelkedésével szemben utalt arra, hogy az államvagyon 300 millióról 1600 millióra emelkedett; sikerrel czafolá meg azon állítást, mintha csak a pénzpiacok javulása okozta volna a magyar állampapírok emelkedését és végül igen instructív módon szólt tüzetesen a fogyasztási adók értékesítéséről, — itt is egy mérsékelt ellenzéki tévelyt oszlattva el.

Ezzel a vita véget ért. — Végül Tiszá Kálmán terjesztett be egy törvényjavaslatot a chilei hadjárat alatt osztrák magyar alattvalók által szenvedett károk megtérítéséről. A miniszterelnök, indítványt is terjesztett elő, egy 15 tagú bizottságnak a házszabályok némely intézkedéseinek módosítása iránt.

Külföld.

A bolgár kérdés elintézése iránt még mindig csak Konstantinápolyban folyának a tárgyalások. Ugy látszik, hogy korai azon hír, mintha a porta már a kabinetekhez fordult vagy csak általában teendő indítványaira nézve már megállapodott volna. A nyervezír még mindig Zankovval alkudozik. Ez utóbbi azonban nagyon is a maga szemüvegén nézi a bolgár állapotokat s mindezekelőt azt kívánja, hogy az új kormányzat biztosítására egy orosz és egy török hadtest jelenjék meg Bulgáriában. Már pedig ez kissé merész terv s azért a porta az elődöntést el-

magasztosan. Föltámadási oltár volt 18 pompás oszloppal, 4 baffarrellel, melyeknél szebeket az ókor művészei sem tűntethettek volna fel. Magasabbra emeltetett a terem fedézete, Tadolini fátyolt tön az oltárra, melyet Mária nevenapján, az 1628. év szeptember 15-én vette ünnepélyesen, ugyanazon nap estéjén történt az eljegyzés Pietro és Mária között, és 3 nappal később atvéve egy hajó a becses faragványokat, melyek ivenkit lőnek becsomagolva ezen célra készült szekrényekbe, hogy azokat három barától kísérve Angliába vigye. A lakodalmat Oxfordban szándékoztak megtartani azon napon, midőn a fog szenteltetni az oltár a templomban, a St. Asaphi szerzeteseknél.

Az új zás eleinte szerencsésen folyt le. Már kitüntek, messze homályban burkolva Angolország partjait, melyeket a hajó legénysége hangos „hurra” kiáltással üdvözölt, midőn egy kis eső követteztében a s.él délkeletről északrafelte fordult, s borzasztó vihart vont maga után. Kevés óra múlva lehetetlen volt minden kormányzási kísérlet és az árbocok összetörtve feküdtek a fedélzeten.

Minthogy a hajó nagyon nehézek találtatott, a legénység egyhangulag elhatározta, miszerint az oltár vizbe dobassék. Ezen intézkedés szükségessé vált azon okból, hogy saját életét megtarthassa.

Pietro, ki kamarájában aludt, fölébredt a hajó inogásától s a borzasztó nyirkorgásától. Jajvesztéklés hangzott fülébe. Látta Mariát, Szerette Mariáját, kit Nilsen kétségbeesve szoritott keblére, látta a fekete, sötét ég közepén véres holddal, villámok keresztetkét át a levegőt, irtózatoss héliamok keresztetkét fel, s váltak ismét szét, vízhegyek boríták pillanatokig a hajót, mely majd toronymagasságig emelkedett fel, majd pedig végtelelenségekbe merült alá. Ekkor Pietro Mariára rohant, hogy saját testével védje, de már jön egy második vízhegy, mely elterülven a hajón, azon borzasztó pusztítást vitt végbe; a hajó ellenál; Pietro még kezében

halasztotta mindaddig, míg a bolgár küldöttség Konstantinápolyba nem érkezik. E küldöttségről azonban ismét kalandos hírek érkeznek. Egy mai távirat szerint a küldöttségnek legalább egy tagja Milanóban értekezni fog Battenberg Sándor herceggel, ki állítólag e czélből utazik oda.

A helyzetről érkező hírek ma látszólag nagyon kielégíthetők. De jellemző, hogy kevés hiteltel találnak s a harcias aggodalmak egyre észrevehetőbben néheznek az európai népekre. A német officiozusok ismert nyilatkozatai óta politikai, de főleg a pénzügyi világ szokatlan idegességet tanúsít s a helyzet megítélésében mindenütt a pessimista felfogás érvényesül.

Napi hírek.

— A debr. ev. ref. egyh. tanács iskolaszéke holnap szerdán d. u. 3 órakor gazdasági szakbizottsága pedig csütörtökön d. u. 3 órakor ülést tart. Tárgy folyó ügyek.

— A ceglédutczai ev. ref. templom belső felszerelése (szószék és padok) költség fedezésére az egyháztanács által elrendelt házankénti gyűjtés, mely a presbiterek által eszközöltetik, mint halljuk, igen szép eredménnyel folyik.

— A Felolvasókörből. A holnap felolvasóestélyen, a mely a rendes helyen, t. i. a város háza nagy tanácstermében fog megtartatni. Könyves Tóth Kálmán lelkész ur „A nők és a természetudomány” cz. alatt fog elvasni, utána pedig Ajtay K. Albertné urhölgy Tóthy Sándor gr. „Mikor engem felakasztottak” cz. csevegését olvassa fel. — Kérjük a n. é. közönséget, hogy ugy a saját érdekében, mint a felolvasó iránti tekintetből pár percet 5 óra előtt szíveskedjék megjelenni. — A kör jegyzője.

— A főreál iskola építéséhez. Az ev. ref. egyház tulajdonát képező ugynevezett consistoriális, régi egy emeletes épületnek, melyben az egyház hivatalos helyiségei vannak s az ezzel szomszédos kántori laknak a város részére való átengedése tárgyában vasárnap — mint magán uton értesülünk — értekezlet tartatott tót. s mélt. Révész Bálint püspök úrnál. Ezen épületek telkeire fogják ugyanis a főreáliskolát és valószínűleg a kereskedelmi akadémiát is építeni.

— Uj orvos. Városunk tekintélyes orvosi kara ismét egy jeles fiatal orvossal szaporodott. Ez Dr. Balkányi Emil, ki állandóan itt telepedett le.

— Az orgona alaphoz újabb ajánlatot tett Domokos Lajosné tanitóné. 100 forint, mely kegyes adományt halás elismerés és köszönet mellett nyilvánosságra hozni kedves kötelességemnek ismerem. E szerint az orgona költségeinek fedezésére ez ideig felajánlott s biztosított összeg 1915 frt. Debreczenben 1887. Január 25. Némethy Lajos mk. ev. ref. lelkész.

— Szikszay József úrta a debr. szính. nyugdíjintézet érdeműs elnökétől a következő színeszetünk érdekében írott sorokat vetük: „Hogy színészeink nálunk meg honosodjanak állandósítandassanak, arról a városnak kell gondoskodni. Azt kívánni sem lehet, hogy nyári színikort a színészek magok építsenek maguknak. A városnak színterem első teendője az volna, hogy Nagyváradal kísértse meg az egyesület egy kiváló jeles szintársulat közös fentartására nézve, úgy hogy a társulat

tartja újit jegyesét — de Nilsent már elsodorta a kíméletlen hullám.

Ezen borzasztó pillanatot rövid ideig tartó nyugalom követé. A matrózok felhasználták ezt, hogy kivihessék tervüket, az az hogy Tadolini mesterművét a tengerbe dobassák. A kőfaragó, Mária mellett térdepelve kétségbeesve tördelte kezeit. Arczára hajolva, leheletével iparkodott jegyesét feleleveníteni, midőn a hajókötéltek csikorgása a tekerő csigán egy pillanatra elvonta tőle figyelmét. Alig hitte el, amit látott: az első látát, mely művét tartalmazta, éppen fölkarták huzni. Ki irhatná le a mit érzett a fiatal művész? Düh, s kétségbeesés tomboltak belsejében: művét, diosóságot életét, az, a mire büszkébb volt mint egy felfedező, azt ő által felfedezett világrészre, a mi őt lelkeben teremővé emelte, a mit Mária adott neki, az ő oltárát a csodálatra méltó oltárt, most mint alaváló portékát akarják a tengerbe dobni.

Dühtől remegve kelt fel s magas fölvel, villogó szemekkel minden erejével visszatartá a lábát, azután egy mellette állótól kiragadá a baltát, melyet ez kezében tartott s rögtön ütést szétvágta a hajó kötelet, melyen leakarták eresztetni a lábát, úgy hogy éles haugot adván, visszapattant, míg a láda a hajó fenekére esett, azután dühtől felmászott a nagy árbocra és azon fogsodkozva, borzasztó módon káromkodott s fenyegette a legénységet.

A matrózok egy pillanatra visszaléptek, de a következőben már összegyűléstek, hogy őt megfoghassák. Kettőt földre terített és már a harmadiknak feje föltött lengett fejcséje. — „Ha! Gyalázatos!” — kiáltá ekkor a kapitány, „mielőtt te drága köveidet földáldozod, inkább akard, hogy feleséged, hogy mi mindnyájan elpusztuljunk? Jól van? tehát az legyen az első, kit elnyelnek a habok. Dobjátok ez asszonyt a tengerbe!”

Erre borzasztó jelenet következett, a kőfaragó leugrott az árbocról, a szegény nő

választása és fentartásába közös befolyása legyen Nagyváradnak abba is, hogy mennyi időt töltsenek egyik vagy másik városban előadásokkal, szóval egyenlő befolyás legyen mind a két városnak, a színészet minden berendezése körül, mely nem sikerülne akkor más városokkal kellett Debreczennek conferálni p. o. Nyiregyháza Eger, S. A. Ujhely és Szigettel vagy ha ez nem sikerülne akkor kénytelenek vagyunk itt helyben egy nyári színikort építeni, melyben az ugynevezett város istállóját annyi nagy udvarát a legjobban ajánlanám, mely azon udvart a színház udvarával össze lehetne átjárókkal kötni és a színházból az előadásokhoz megkivántató felszereléséket folyton használni. A nyári színikort pedig ugy kellene tervezni, hogy előbb egy a legjobb terv szerint épült nyári színikort megnevezni és a logalkalmasabb terv szerint olyat építtetői. Szikszay József. — Ez mind igen szép, de tapasztalásból mondhatjuk, hogy hirapi czikkével és jótanácsokkal nem lehet a színészet ügyén leudítani. Igenis, ha akadna néhány a színügyért lelkesedő gazdag ember, azoknak szívesen adna a város üres telket, a hova színikort építtetnek. A hogy mi Szikszay urat ismerjük, az ő rendkívüli áldozatkészségét és lelkesedését a színészetért, (hiszen a fenti sorokat is azért írta) bizony egyszer csak arra ébredünk fel, hogy ő veszi a kezdeményezést kezébe. Előre is üdvözöljük őt.

Örmesterek bálja. A helyben valamennyi szőz és szőz. és kir. és közönségsereg vallomást a magy. kir. honvédség örmesterei zártkörű táncmulatságot rendeznek a jövő hó 11-én a „Korona” szálloda termében. A rendezőség mindent elkövet a bál sikerültségeért. A tisztikar, a nős tiszték jejeikkel együtt részt fognak venni a mulatságban.

A bihari vicinális vasutak alakuló közgyűlése Mórincz Pál elnöke alatt tegnap ment végbe a Kohner Adolf fia iródjában. Az alakítások elvégzése után felolvasták a jelentést, melyből kitűnik, hogy a vasut 131 kilométer hosszú; a részvénytőke 3,876,000 frt, még pedig 1,550,000 frt törzs-, 2,326,000 frt elsőbbségi részvényekben. A vasut építése annyira előrehaladt, hogy a nyáron előreláthatólag átadatik a közforgalomnak. Az alapszabályok elfogadása után megalakult a társaság és megjelölték a választásokat a következő eredményvel: Igazgatósági tagok: Mórincz Pál elnök. Bedő Albert, Beóthy Andor, Bourgoin Ottó b., Bicschitz Lajos, Brüll Armin, Kohner Károly, dr. Kuzs Jenő, Láncoz Leo, dr. Mezei Mór és dr. Tiszta István, Felügyelőbizottsági tagok: Leitner Gyula főtárgyaló, dr. Ullmann Pál, dr. Weinmann Fülöp és dr. Dalmoki Béla póttag.

— Ifju Erdély a kereskedés által ily czimvel indított meg a kolozsvári kereskedők és kereskedőifjak társulata az erdélyi-régi magyar kereskedők és kereskedelem ügyeinek előmozdítása végett egy minden hó 15-én megjelenő szaklapot, melynek szerkesztését Sándor József az E. M. K. E. titkára vállalta el díjtalanul. A lapnak van állandó melléklete is, a „Sorsolási Tudósító” A szerkesztőt a legjobb nevű írók támogatják. A lap előfizetési ára egész évre 2 forint A Sorsolási Tudósító pedig 3 frt. A lap az E. M. K. E. erkölcsi és szellemi pártolása mellett jelenik meg.

felé siet, kit már durva kezek a földelzetről felemeltek, melyen félig holtan feküdt. Pietro esedek, kiált, imádkozik. Fogaival oroszlan ként szagattja szét azoknak arczeit, kik feleségére lebojoltak, aztán pedig — ottunt mindez, semmit sem lehetett hallani, a hajó sziklára sodortatott s mielőtt még a borzasztó viszálykodás megszűnt volna, a tenger mindent elnyel.

Aztán mintegy önmegelégedve csilapultak a habok.

Következő reggelen, osendes vizállás mellett a calais-i lakosok partjuk fővonyében hajómaradványokat láttak. Kikidtek két kis hajót, hogy vizsgálják meg a dolgot, s ezek néhány óra lefolyása múlva azon hirrel tértek vissza, hogy egy olasz briggs szenevedett itt hajótörést. Néhány pisztolylövés távo nyira találtak öt emberi hullát, köztük egy nőét is. Két matrózt, kinek még egy kis élet mutatkozott elvitték és azon kor szokása szerint lábuknál felakasztották; ezáltal az egyik meghalt, a másik pedig magához térve, elmondta hajótörése történetét.

Tehát megkísértették a hajót felemelni s meg nyerni tartalmát és sikerült is.

Megtalálták a ládákat az oltár egyes darabjaival, és följelenték ezt az akkor uralkodó királynak, XIII. Lajosnak, ki egyik segédjével azonnal megintezteté, hogy az oltárt, a hozzá tartozó szobrokkal, márvány s porphyriaragványokkal együtt a calais-i Notre-Deme templomnak ajándékozta. A ládákat tehát, melyek eddig a királyi pecsételt voltak lepecsételve, a templomba viték és a városi építómestert felszólították, hogy mindent rakjon össze s állítsa föl három hónap lefolyása alatt.

Az építómester már két hónapig tanulmányozta, rendezte s vette ismét szét a faragványokat. A templom chorusa, mely mind eddig a hívek előtt el volt zárva, rejtette a becses maradványokat, melyek szétszóva feküdtek a padlózaton; mert minden építé-

— A koztak: 1 frt. Fiskit 1 frt.

— In kir. törvény évi január Józsefné v. Sára házat Bakos János Huszár Ká dodi szántó Mihályné és neje Ar 100 frtért.

veszik Leu társá Jégl Sütő József da Katalin Hidvéger M je Bereczki 200 frtért. ria veszik Birizh Kecsk tőföldjét 34 Németsi Sár nyilas föld veszi Róser cziska 9 bol Sipos Andr Kántor Józ homokkerti dor veszi Liána csap István és József és szántó föld neje Balla rásné Csáki tőföldjét 44 ricz András ozású szántó

— A kedett szép József izr. való beikta hitközségi lelkész ált. megjelente krajczár s iskola java Vilmos

— A A „Budap irja a kézőn kezelti az ag minden r. Ez osszúkt az ország sára gondo v i r á g z á páju, kevés tes inditvá hanguna el utanna min a kései tag rágzásával szerint a n kölkényszil tasak; ez nömös váro Es a decis állítólag m

— A A „Budap irja a kézőn kezelti az ag minden r. Ez osszúkt az ország sára gondo v i r á g z á páju, kevés tes inditvá hanguna el utanna min a kései tag rágzásával szerint a n kölkényszil tasak; ez nömös váro Es a decis állítólag m

— A A „Budap irja a kézőn kezelti az ag minden r. Ez osszúkt az ország sára gondo v i r á g z á páju, kevés tes inditvá hanguna el utanna min a kései tag rágzásával szerint a n kölkényszil tasak; ez nömös váro Es a decis állítólag m

— A A „Budap irja a kézőn kezelti az ag minden r. Ez osszúkt az ország sára gondo v i r á g z á páju, kevés tes inditvá hanguna el utanna min a kései tag rágzásával szerint a n kölkényszil tasak; ez nömös váro Es a decis állítólag m

zeti ismerhatta ki az őket illető a határidő nem sikerü művész be E ykor éjfé haza lakás hogy követ kikerülje a gában rög szeméit, mi helyzetű m sével fogl fiatal magból előre volt fedve, a sir felett nesen a u gyöngye fé világozott kat megírít tán a márv azokart erőt összeállított hogy valam emelkedett, fordulatrol koronájág. egy szobrot keresztrel lom nem vo épp oly n templom be polává has képek helytént, az épi mondá: „Ez minden élti

A köv már az épít zésához. E furca áom lését, midőn koozkáztass

— A köv már az épít zésához. E furca áom lését, midőn koozkáztass

— A köv már az épít zésához. E furca áom lését, midőn koozkáztass

Az alföldi fakarékpenzfár részvénytársulat
DEBRECZENBEN
XIV. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1887. február 20-án, délelőtti 10 órakor, saját iroda helyiségében tartja meg; melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelőbizottság jelentése.
3. A zárszámla betérjesztése és a nyereség felosztása iránti intézkedés.
4. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes tag megválasztása.

Debreczen, 1887. január 21.

A legjobb kávépotlék

MANILA-VELIM

vörös dobozokban jeggyel.

VELIMI VILÁG KÁVÉ
faládácskákban földtekével.

FÜGÉKÁVÉ
csukorsüveg alakban, és a

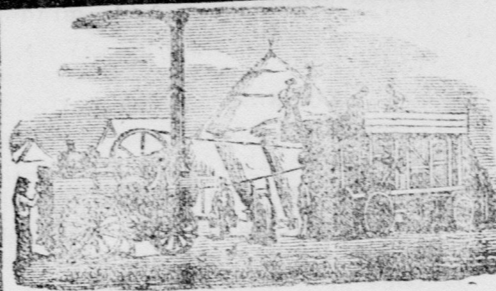
Legfinomabb csokoládók

nevű

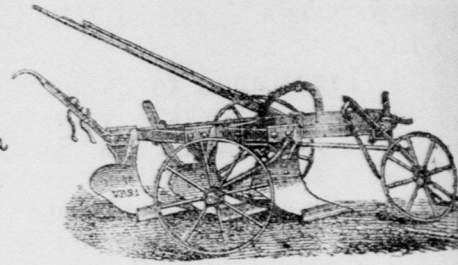
CHOCOLAT VELIM

a velimi részvénytársulat gyáraiból Prágában.

Kapható minden fűszerkereskedésben.

Gazdasági
GÉPEK
raktára
és
javító
műhely

Alulírott **TRNKA FERENCZ** gép- és kazán műhely telepén Nagyvárad-
uteza 2203. szám alatt több rendbeli használt ugyan, de teljesen jó
karban levő új tüzsze krény nyel ellátott

Shuttlerworth, Garret és magyar államvasut gépgyári gőzmozgo-
nyok (lokomobilok) hozzá való cséplőgépekkel igen jutányos áron eladók.

Ugyanott 3, 4, 6, 8, vagy 10 lóerejű új cséplőgépek, valamint legkittünb-
gyártmányu minden nemű gazdasági gépek igen olcsó áron és kedvező fire-
tési feltételek mellett kaphatók.

A midőn ezt a n. é. gazdaközönség szíves tudomására hozom, felemlíteni szük-
ségesnek tartom, hogy évek óta fennálló

gép és kazán műhelyemben,
mindennemű

gépjavítást, gőzhenger furást, új tüzsze krény elké-
szítését

és minden e szakmába vágó bárműnemű esztergályozást a lehető legjobban és
legjutányosabb áron rövid idő alatt teljesítek,

A n. é. gazda közönség pártfogását kéri

Trnka Ferencz

gép és kazán műhely tulajdonos
Debreczen Nagyvárad-uteza 2203 sz.

!! HÁBORU !!

a beteg nyaknak, a beteg tüdőnek

Az Egger-féle

díjjutalmazott mell pasztillák

elismert kitünő szer, sikerrel küzdenek úgy köhögés, nyakbántalmak, rekedtség,
tüdőbajoknál valamint nehéz lélegzésnél és a leghatásosabb szer, mely
a legmegbízhatóbban alkalmaztatik nyak és mellbetegeknél. — Ezen pasztillák
dobozokban á 25 és 50 kr. a következő gyógytárakban kaphatók:

Debreczenben: Muraközi Károly, Tamássy Béla, Balázs Ödön, Mihajlovics István,
Tóth Béla, Göttl Nándor, Örvényi Ottó, Dr. Rotschnek V. Emil.

ÚJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,

báli meghívók, névjegyek füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Szerkesztő

Széchenyi-utca

keres

HI

előfizetési pénz

valamint

minden közz

Bérmertlen

XIV.

Debre

A kü
lanságában
egyre vált
változó k
latott ke
inkább f
általánosa
zés s a l
rekkal i
békeremé
küzöbön
izgatottsá
nyan bizt
rése előtt
henője.

Legh
hordoz sz
mondják
tozott, s
ebben a
jezhető k
géből.
labb vonu
elintézése

Az
szülő vih
közepett
nagyon p
hát bigy
hinni en
maradás
ujabb vil
galambok
a helyze
avval jár
Két
a katasz
nyugoti
zánk, de
kel; me
nyek mi
nek a ke
mikép

A „Del

Vég
des után
mit oly
testvérem
melyen b
Es
Nyár voi
kötötte
és ő me
hogy any
véremnek
is a fölő
Ott
jük, van
vül a pa
házacska
zöld red
hány vir
ben én
ültetve,
violát.

A
öreg any
tani a k
melyek k
nom vitt
hoztak k
Miu
helyen, e
hérre su
legelegár
S h
ne letten
De
meg róla
nyertem
akkor m